

Ismeretlen Kossuth-levél

1080.

P: M:

A' pénzügyi Ministertől.

MAROSVÁSÁRHELY VÁROS KÖZÖNSÉGÉNEK.

Most midőn Erdélynek magyarországgali egyesülése királyi szó által is szentesítve lőn, midőn a' testvériségnél is szorosabb kapcsok kötnek egymáshoz bennünket, most midőn a' magyar nemzet a' királyhágón innen és túl egy iránt megértve az idő komoly szózatát, az előbb csak osztályok által élvezett szabadságot megosztá a' hon minden rendű, minden fajú lakóival, szóval, midőn most már összeolvadva kellene lenni érdekeinknek, fájdalommal kell mégis tapasztalni, hogy sokan támadtak közöttünk, kik titkon vagy nyíltan, de minden esetre kárhozatos ármánnyal arra törekszenek, hogy e' sokat hányatott hazának százados baját, a' visszavonást megörökítsék közöttünk, 's a' különböző népfajok között egyenetlenséget támasztva, testvérek helyett ellenséget lássunk egymásban. Illy fondorkodások eredményei a' szerb és illir tapasztalható lázadások, mellyekkel az elámitott nép szíves elismerés helyett kihívó harczot üzent a' magyarságnak.

Ügyünk igazságától áthatva bizton lehet ugyan reméllenünk, hogy összetartás által diadalt nyerünk a' pártütés felett, szükség azonban hogy minden honfi tehetőséghez aránylag járuljon áldozatával a' hon oltárára, miszerint módunk lehessen — minél nagyobb haderőt gyűjteni, és fentartani, szükség, hogy a' majd nem üresen talált kincstár, — az előreláthatlan (sic!) költségek fedezhetése végett — minél több segedelemben részesüljön.

Örömmel értettem, hogy a' magyar birodalom azon részeiben, mellyeknek hosszas elszakadás után velünkki egyéolvadását Isten legnagyobb áldásának tartjuk; polgártársainknak áldozat-készsége megelőzte a' felszólítást; 's azért e' rendeletem nem annyira a' már önkényt nyilatkozó lelkesedés fölhívására mint a' gyűjtélékek kezeltése iránti eljárásra vonatkozik.

E' tárgyban, a' még akkor külön állt magyarországi hatóságokhoz körlevelet bocsátottam, mellynek 1. példányát, továbbá a' kincstári kamatos utalványok kibocsátása tárgyában tett felszólításomnak 2. példányát, 's végre az erre vonatkozó rovatos tábláknak 20. példányát ide mellékelve, hazafiúi szíves bizodalommal fölkérem ezen Város közönségét hogy az ajánlatok gyűjtésére köréből bizottmányokat kiküldeni, a' beszedendő gyűjteményeket a' kir: kincstárnok által — ki e' részben általam értesítve van, — kijelölendő helyekre szállítani, 's ekként fölhívásomnak kívánt sükert szerezni szíveskedjék.

Rendelkeztem egyszersmind, hogy addig is, míg az egyes ajánlatokról kiadandó kincstár-utalványok az illető kincstári hivatalokhoz átküldetnének, ezek a' tett befizetésekről ideiglenes nyugtatóványokat adjanak ki.

A' gyűjteményekről időnként táblás kimutatás által kérem magamat értesíttetni.
Kelt Budapesten Junius 24én 848.

a' pénzügyminister
Kossuth Lajos

*

Kossuth Lajos a Batthyány-kormány pénzügyminiszteri tárcáját kapta meg 1848 áprilisában. Az „első magyar felelős minisztérium”-ban betöltött szerepe azonban jóval túlmutatott a közvetlen feladatmegszabta munkaterület határán. Ugyanakkor, e posztra kerülve, a tárca felelőse előtt tornyosuló gondok megoldásának is óriási lendülettel, hatalmas energiával fogott. Kincstárfeltöltő ötletei közül — májusban — az elsők s a legfontosabbak közé tartozott a kamatos kincstári utalványok jegyeztetése. „Ezen kincstárutalványok ollybá tekinthetők, mint egy váltó levél, mellyet az ország magáról kiad, s mellytől még 5% kamatot is fizet. — Ezen kincstárutalványok megvételére szólítom fel ezennel a nemzetet; kölcsön az, mellyet az

országoknak adnak s nem ajándok; kölcsön, melynek kamatja a vétel alkalmával előre kiadatik; a tőke pedig, 3—6—12 hónap alatt visszafizettetik...”

Az elkövetkező hónapok során az anyagi helyzet romlott, Kossuthnak újabb körlevelekkel és rendeletekkel kellett — most már — az országos *gyűjtésről* intézkednie. 1848. június 23-án Teleki József erdélyi kormányzót utasítja a „hon oltárára teendő” áldozatok begyűjtésének mikéntjéről: „Egyszersmind kellő tudomásul van szerencsém Excellenciádott arról is értesíteni, mikint a kormánya alatt lévő törvényhatóságokat a hon oltárára teendő áldozatok gyűjtésére a holnapi postával felszólítván, a kincstárnokságot oda utasítandom: hogy minden törvényhatóság számára egyenkint jelölje ki azon kincstári hivatalokat, hová a készpénz ajánlatok beküldendőek és az arany és ezüst beváltó hivatalt, mely az arany és ezüst készlet ajánlatoknak utasítás szerinti beváltását eszközözlendi.”

E hó 29-én pedig Mikó Imre erdélyi kincstárnokhoz juttat el felszólítást a kamatos kincstári utalványokat illetően. „A mellékletből látandja Excellentiád, mily felszólítást intéztem légyen Erdélynek törvényhatóságaihoz, a szorongatott haza oltárára teendő ajánlatok begyűjtése végett.” A két levélből kiderül, hogy 1848. június 24-i dátummal írt fölhívását e Mikónak írt levél mellékleteként küldte rendeltetési helyére. A szóban forgó mellékletből a *Kossuth Lajos az első magyar felelős minisztériumban* című hatalmas iratgyűjtemény — idézeteink forráshelye — sajtó alá rendezője, Sinkovics István megjegyzi, hogy nem található az irat mellett, valószínűleg azonos Kossuth május 24-én közzétett felszólításával.

A fentiek alapján valószínű, hogy Kossuth az itt és most először nyomdafestéket látó leiratára gondolt. Stílusában, kifejezéseiben is ez áll közelebb az utalásához: keltezése is megfelel annak.

A Kossuth Lajos saját kezű aláírásával ellátott, és azonos színű tintával javított eredeti példány hátoldalára Nánási György jegyző ezt írta: 1848. júl. 9-én „közönséges helyen népes gyűlésben ki hirdettetett”. És a határozat: a miniszteri rendelet értelmében biztosoknak kinevezték Gyöngyösi Lajost, Szilágyi Dánielt, Ajtoni Mihályt, Szathmári Mihályt, ...enz Lászlót, Lokvit (?) Györgyöt, Erszényes Eleket és Győri Ferencet, hogy magyarázzák meg a felhívást, és Marosvásárhely lakóit bírják rá, „hogy a jóvallott módon és föltételek alatt a’ haza ’s maguk jóvokrais áldozattal lenni honfi kötelességnek esmerik annyival inkább hogy pénzekre illő kamat mellett bátorságos helyre tészik.”

Erdély népe már — mint Kossuth leveléből is kiviláglik — korábban ismerte honfiúi kötelességét. A gyűjtést június 14-e táján siker koronázta.

JANKOVICS JÓZSEF